

(<http://www.planetpulp.dk/>) Nr. 206 (<http://www.planetpulp.dk/nr-206-13-december-2022/>) Tidligere numre (<http://www.planetpulp.dk/tidligere-numre/>)

Om (<http://www.planetpulp.dk/om/>) Bloggen (<http://www.planetpulp.dk/bloggen/>) Nyheder (<http://www.planetpulp.dk/category/nyheder/>)

Film (<http://www.planetpulp.dk/film-2/>) Filmmusik (<http://www.planetpulp.dk/filmmusik-2/>) Bøger (<http://www.planetpulp.dk/bøger-ny/>)

Tegneserier (http://www.planetpulp.dk/?page_id=25) Spil (http://www.planetpulp.dk/?page_id=27) Artikler (<http://www.planetpulp.dk/artikler-ny/>)

Musik (http://www.planetpulp.dk/?page_id=18753) Index (<http://www.planetpulp.dk/index-2/>)

13. december 2022

Jacob Krogsøe (<http://www.planetpulp.dk/author/jacobi/>)

Ingen kommentarer

Die Hard

Takst | [Print denne side](#) | [Send som email \(mailto:?\)](#)

subject=PlanetPulp%20%2F%2013-december-2022%2Fdie-hard%2Fdie-hard%2F) (2F)

"Twelve terrorists. One cop. The odds are against John McClane... That's just the way he likes it." "Ja, jeg er nu kommet frem til mesterværket Die Hard fra 1988. Men hvorfor er den så god som den er?"

(http://www.planetpulp.dk/billeder/film/die_hard/die_hard_boxcover_stor.jpg) En actionfilmsudgave af **The Towering Inferno** (1974) er det ikke bare skamt?

Hvis jeg skal skære ind til benet og gennem nostalgis låger for at forklare, hvorfor **Die Hard** er så god, som den er, så vil jeg pege på fem elementer.

Fem grunde

For det første er historien, i al sin simpelhed, fremragende, og timingen i manuskriptet er sublim.

For det andet er actionscenerne foment orkestreret, fyldt med blod, krop og farlighed.

For det tredje formår Bruce Willis til perfektion at gå den svære balancegang mellem humor, hård sarkasme og den hårdkogte actionhel.

For det fjerde leverer filmen med Hans Gruber en af filmhistoriens bedste skurke, Tak for den, Alan Rickman.

For det femte er filmen instrueret af John McTiernan, Uden ham kunne det hele være kollaøst som et højhus, bygget på klichier, Men han formår at gøre det både spændende og nærværende, og mest af alt formåede han, der tilbage i 1988, at give actionhelten et nyt udtryk.

Jeg vil tage jer med omkring de enkelte elementer og til sidst vil én gang for alle kigge på, om **Die Hard** rent faktisk er en julefilm.

New York-strameren og de onde tyvekægte

Det er juleaften – ja, vi er ikke fremme ved afslutningen og snakken om julefilm eller ej endnu.

John McClane, der er New York-stramer, ankommer med flyet til Los Angeles. Han skal besøge familien, Konen og ungerne er nemlig flyttet til Californien, Men måske kan kærligheden reddes? Det er jo jul.

I luthavnen bliver John hentet af en privatchauffør, og han fragtes til Nakatomi Plaza, hvor Johns hustru Holly arbejder.

Hollys arbejdsplads, The Nakatomi Corporation, er vært for en lækker julefest i det store, flotte højhus, John ankommer, og man mærker tydeligt, at stemningen mellem ham og Holly og ansændt, Men man fornemmer også kærligheden. Der er noget at bygge på.

Så kommer terroristernes tyvekægtene, Og John må indtræde i rollen som actionmand, For han er den eneste, der kan redde gidslerne og julefesten.

I kender jo godt handlingen, så den vil jeg ikke bruge længere tid på her.

Die Hard, der for en kort periode havde den danske titel "Over mit lig", er baseret på romanen **Nothing Lasts Forever** fra 1979, skrevet af Roderick Thorp, En tjubang-roman.

Manden der drømte om det tårnhøje helvede

Det er heller ikke helt tilfældigt at jeg, og nok også mange andre, får en **The Towering Inferno**-kilden i maven, når jeg ser **Die Hard**, Thorp var nemlig selv inspireret af den legendariske 70'er-katastrofefilm.

Ifølge legenden så Thorpe **The Towering Inferno** i 1975, og han havde efterfølgende en drøm, hvor han så en mand, der blev jagtet igennem et højhus af mænd med våben. Og vupti, der var idéen til den roman, som sidenhen blev til **Die Hard**.

Der er mange forskelle mellem bogen og filmen, og det vil jeg ikke komme så meget nærmere ind på her, men vi dog konstatere, som det også var tilfældet med **First Blood** (roman 1972, film (<http://www.planetpulp.dk/?p=47759>) 1982), at bogen har en meget mere kynisk sløtning, og at actionhelten ikke på samme måde træder frem i bog og film.

Det er en anden tid, hvor vi er længere væk fra de kyniske 70'ere og er fremme ved 80'ernes actionheltefortællinger, hvor slutningen ofte er positiv.

I bogen er hovedpersonen 66 år gammel! Joe Leland er en pensioneret New York-stramer, der er taget til Los Angeles for at besøge datteren, Ja, man kan nok fornemme, at der er tale om en lidt andet fortælling. Men samtidig er der også flere ting, som er direkte overført fra roman til film.

Sly, Arnold, Don, Clinten og alle de andre rødder

Nothing Lasts Forever var Thorpes efterfølger til hans egen roman **The Detective** fra 1966, som var blevet filmatiseret i 1968 med Frank Sinatra i rollen som Joe Leland.

Så den oprindelig idé var da også, at Sinatra skulle gentage rollen i filmatiseringen af **Nothing Lasts Forever** – som 73-årig! Han sagde heldigvis nej.

Det gjorde Arnold og Sly også, Oprindeligt ville man gerne have haft en af de store 80'er-actiongutter i rollen, men specielt John McTiernan trak i en anden retning, Han så gerne en mere almindelig mand og én, der kunne noget med humor.

Robert De Niro, Harrison Ford, Don Johnson og mange andre store navne var også i spil. Clint Eastwood ejede på et tidspunkt filmrettighederne til romanen og overvejede at lave den med sig selv i hovedrollen, Det kom heller ikke til at ske, Og, som man siger, er resten historia.

Vi kan baje os og takke både Frank, Clinten, Harrison, Don, Robert, Arnie, Sylvester og alle de andre rødder, for det var blevet til en helt andet film, Og det sjove er jo, at der i **Die Hard** både er referencer til Sly og Arnold.

Gruber siger: "Uh, no, I'm afraid not. But, you have me at a loss. You know my name but who are you? Just another American who saw too many movies as a child? Another orphan of a bankrupt culture who thinks he's John Wayne? Rambo? Marshal Dillon?"

Der var Rambo.

Og John siger:

"They have missiles, automatic weapons and enough plastic explosives to orbit Arnold Schwarzenegger."

Der var Arnold.

Det er også et tegn på tidsbilledet, og actionhelstens status i slutningen af 1980'erne, Arnold og Sly var de største, men nu kom en ny spiller på banen via en film, de begge havde sagt nej til at medvirke i.

Solnedgangen og den sidste actionhel

De to foregående citater er jo tydelige eksempler på, hvor fedt manuskriptet er, og jeg kommer lige med endnu et eksempel, som man finder en i ordveksling mellem Gruber og John.

Gruber siger, at det ikke kommer til at ende som endnu en amerikansk western (som de har talt om tidligere i filmen), hvor "Grace Kelly riding off into the sunset with John Wayne". John retter det til Gary Cooper.

Og dem, der hender filmhistorien, husker nok **High Noon** (1952), hvor netop Kelly og Cooper rider ud i solnedgangen, efter at Coopers karakter ene mand har bækampet en masse skurke.

Indhold – 13. december 2022

Leder og indhold - 13. december 2022 (<http://www.planetpulp.dk/?p=54477>)

Film:

Crimes of the Future (<http://www.planetpulp.dk/?p=54468>) (David Cronenberg, 2022)
Die Hard (<http://www.planetpulp.dk/?p=54465>) (John McTiernan, 1988)
Monkeybone (<http://www.planetpulp.dk/?p=54471>) (Henry Selick, 2001)

Filmmusik:

Die Hard (<http://www.planetpulp.dk/?p=54474>) (Michael Kamen, 1988)

Følg os på Facebook

Indlæg

Seneste	Populære	Kommentarer
(http://www.planetpulp.dk/mia-and-me-the-hero-of-centopia-christoph-zimigbi-2022-mikroanmeldelse/) (Mia and Me: The Hero of Centopia (Christoph Zimigbi, 2022) [Mikroanmeldelse] (http://www.planetpulp.dk/mia-and-me-the-hero-of-centopia-christoph-zimigbi-2022-mikroanmeldelse/) by Mogens Haegsberg (http://www.planetpulp.dk/author/mogens/) - No Comment (http://www.planetpulp.dk/mia-and-me-the-hero-of-centopia-christoph-zimigbi-2022-mikroanmeldelse#respond)	(http://www.planetpulp.dk/leder-og-indhold-13-december-2022/) (Leder og indhold – 13. december 2022 (http://www.planetpulp.dk/leder-og-indhold-13-december-2022/) by Redaktionen (http://www.planetpulp.dk/author/redaktionen/) - No Comment (http://www.planetpulp.dk/leder-og-indhold-13-december-2022#respond)	(http://www.planetpulp.dk/crimes-of-the-future/) (Crimes of the Future (http://www.planetpulp.dk/crimes-of-the-future/) by Michael Lillegaard Larsen (http://www.planetpulp.dk/author/michael/) - No Comment (http://www.planetpulp.dk/crimes-of-the-future#respond)
(http://www.planetpulp.dk/die-hard/) (Die Hard (http://www.planetpulp.dk/die-hard/) by Jacob Krogsøe (http://www.planetpulp.dk/author/jacobi/) - No Comment (http://www.planetpulp.dk/die-hard#respond)	(http://www.planetpulp.dk/monkeybone/) (Monkeybone (http://www.planetpulp.dk/monkeybone/) by Michael Lillegaard Larsen (http://www.planetpulp.dk/author/michael/) - No Comment (http://www.planetpulp.dk/monkeybone#respond)	

Dagen i dag

1937

(http://www.planetpulp.dk/billeder/kalender/jane_fonda_kalender_stor.jpg) Jane Fonda født, Amerikansk skuespillerinde, af generens bedst kendt for sin medvirken i **Barbarella**, hvor hun spillede titelrollen.

Det er simpelt og meget intelligent, og det er den slags detaljer, som viser, at manuskriptforfatterne ved, hvilken tradition deres film skriver sig ind i. Både i forhold til actionfilmen som genre og i forhold til actionhelten.

Denne melabevindthed bliver senere mere udtalt i actionserien og kulminerer i **Last Action Hero** (<http://www.planetpulp.dk/?p=50022>) (1993) men i **Die Hard** er det "bare" et ekstra krydderi.

Så tænker du måske, når nu både Arnold og Sly bliver nævnt, om der ikke også er blevet plads til Sinatra i filmen? Det kommer jeg tilbage til om lidt.

Udover alle disse intelligente referencer, så er **Die Hard** bare et sjældent eksempel på en film, hvor alt fungerer. Alle de små plotpunkter, overraskelserne, dialogerne: Ja, ordsmedene Job Stuart og Steven E. de Souza leverede et manuskript, som får englæne til at synge. En perfekt dosering af spænding, action og humor.

Spasmageren og blodet der flyder

Lad os dvæle lidt ved actionsekvenserne. Her i slutningen af 80'erne havde amerikanerne forfinet deres actionfilm, den hårde vold, blodet, mærkampsene og alt det lækre.

For uden den færdighed i actionsekvenserne, uden de konsekvenser, det har for de kroppe, der smadres, så havde **Die Hard** ikke været det samme.

Der er fornemme skuddueler, hvor blodet flyder, der er kampen mellem Karl og John, der er pistolen, der klæbes fast til Johns svedige ryg. Ja, der er sgu det hele og lidt til. Det er leveret til perfektion. Teknisk overlegenhed.

Men det fungerer kun, fordi Bruce Willis får karakteren John McClane til at fungere. Den moderne storbystrømer, som er hård og skyder skarpt som Dirty Harry, men som også samtidig er en spasmager.

For at forstå det filmhistoriske perspektiv, og for at se, hvad man forventede af ynglede, dengang filmen fik premiere, dengang hvor actionfilm var big business, og hvor man måske havde nået en vis melatræthed, skal man blot læse dette lille afsnit fra den glimrende **Filmårbogen 89**, hvor der blandt andet står følgende om **Die Hard**, efter handlingen er blevet ridset op:

"Det lyder måske i faretruende grad som "Rambo i det tårnhøje helvede", og er det for så vidt også, men i modsætning til mere muskuløse kollegaer som Sly og Arnold, forstår Bruce Willis i udpræget grad at gøre brug af humor som våben!"

Det er nemlig en ny type actionhelt, han leverer. Men også en actionhelt, der bygger videre på den klassiske ensomme ulv.

Strømmerne vil i første omgang ikke have Johns hjælp; han er et problem, som vi har set det tusinde gange før. Den ensomme ulv får ikke den ægte anerkendelse, for senere i handlingen, og det gør ham faktisk bare skarpere, hårdere.

Så i **Die Hard** får vi en actionhelt, der kombinerer humor og hårdkogthed, uden at det bliver en farce. Det er ikke nogen nem bedrift. Det lykkes også til perfektion i en senere Willis-film, **The Last Boy Scout** (<http://www.planetpulp.dk/?p=48490>) (1991). Man skal bare være lykkelig, når den slags sker.

Den perfekte skurk

Men uden skurken dur hellen ikke. For det er nemlig skurken, der får det bedste frem i hellen. Det er skurken, der kan lade hellen sætte de helt specielle actionhelteevner i spil.

Skurken er led, skurken har en plan – en plan der truer sikkerheden, en plan, der gør, at mange risikerer at dø. Så får drengespejderen, den ensomme ulv, lov til at smadre igennem. Så må man gerne slå igen, skyde igen, dræbe tilbage.

I **Die Hard** får vi en skøn skurk, en kultiveret skurk og en skurk, spillet af en meget dygtig skuespiller. Alan Rickman får både det bedste frem i skurken, men også i Bruce Willis og i de andre medvirkende. Som om hans aura, hans evner, har smittet af.

Alan Rickman formår at sige replikkerne på de helt rigtige måder, han bevæger sig på fantastisk vis, og hans mimik er uovertruffen. Han er fælig som en led slange, og samtidig er han meget menneskeligt.

Denne replik siger det hele:

" And when Alexander saw the breadth of his domain, he wept, for there were no more worlds to conquer. Benefits of a classical education."

En kultiveret satan!

En statue i Billum?

Så vi har manuskriptet, actionscenerne, Willis og Rickmans skurk. Men all dette havde været ligegyldigt uden John McTiemans sikre instruktion. Ja, den er mere end sikker, den er fremragende.

Den viser følelse for både humor, spænding, karakterinstruktion og, ikke mindst, spektakulære actionscener, som netop bliver til mere end staffage, fordi de understøttes af stærke karakterer.

Når man taler om den amerikanske actionfilms guldalder fra 1982-1993 er John McTieman nok den vigtigste instruktør, både i forhold til de filmiske mesterværker og i forhold til actionheltens udvikling.

I **Predator** (<http://www.planetpulp.dk/?p=34081>) (1987) ser vi Arnold i en af hans bedste roller, den hårde maskulinitet, der både bliver understøttet og udfordret da han skal kæmpe mod et rumvæsen.

I **Die Hard** møder vi en ny type af actionhelt, og McTieman giver os så den helt store metarutetur i **Last Action Hero**, hvor netop begrebet "actionhelt" udfordres. Det er skørt. Længe leve McTieman, som jeg burde rejse en statue af i haven her i Billum, hvor jeg bor!

Die Hard og klonerne

Et andet spændende filmhistorisk aspekt er den store indflydelse, **Die Hard** fik på de efterfølgende års actionfilm.

Som sådan er der jo ikke noget nyt i én helt mod mange skurke, men det, som **Die Hard** gør nyt, er at placere den hårdkogte og moderne actionhelt på en forholdsvis lukket location. Han er på det forkerte sted på det rigtige tidspunkt, hvor det netop bliver den ufrivillige helt, der skal redde dagen.

Her er ikke store missioner eller opgaver, nej her placeres den ensomme ulv på et sted, hvor hans evner kan bruges i det godes tjeneste. Der hvor skurkene IKKE havde regnet med, at en actionhelt ville dukke op.

Udover at **Die Hard** fik fire efterfølgere – den fjerde af dem taler jeg helst ikke om – så kom der et utal af kopier.

Man kan nærmest se for sig, hvordan alle actiongutterne har siddet til premieren på **Die Hard** og kigget på hinanden: Sådan én vil jeg også lave!

Og da producenterne tænkte det samme, og publikum gerne ville have mere af den slags, var det bare med at få lavet en masse. Så på den måde dannede **Die Hard** skolen. Iglesom **First Blood** gjorde det med supersoldaten.

Die Hard på vandet, i luften og på et stadion. Film som **Under Siege** (<http://www.planetpulp.dk/?p=50882>) (1992), **Passenger 57** (<http://www.planetpulp.dk/?p=47315>) (1992) og **Sudden Death** (1995).

Og i nyere tid er de også populære, tænk blot på den fine **Olympus Has Fallen** (<http://www.planetpulp.dk/?p=43213>) (2013), som er brygget på den helt klassiske **Die Hard**-formel. Og der er mange, mange flere.

Sneen falder

Og så er vi fremme ved **Die Hard** som julefilm.

Før vi rammer slutningen, og sangen, der kører under rulleteksterne, er der blevet nikket et par gange i retning af "Let It Snow".

Terroristen Theo nynner den, og vores gode politiven Al synger noget fra den.

Så rammer sangen endelig til sidst. John kysser konen, sneen falder, bilen kører væk. Mod en overskyet solnedgang. Smukt og stemningsfuldt, julet og lækkert.

*"Oh, the weather outside is frightful
But the fire is so delightful
And since we've no place to go
Let it snow! Let it snow! Let it snow!"*

I filmen hører vi en version af "Let It Snow", sunget af Vaughn Wilton Monroe tilbage i 1946. Sangen blev skrevet i 1945 af Sammy Cahn.

Og så er vi også tilbage ved den gode Frank Sinatra. Her på falderebet. Før Hans Gruber falder ned. For ja, den gode Frank havde selv et stort hit med sin indspilning af "Let It Snow" i 1950.

Så sammen med juleelementerne i handlingen og musikken, og det faktum at mange ser den i forbindelse med julen – i ved "It's not Christmas until Hans Gruber falls from Nakatomi Tower" – så vil jeg slå fast, at **Die Hard** er en julefilm. Nok den bedste af dem alle sammen. Og også en af alle tiders bedste actionfilm.

Glædelig actionjule!

På falderebet får John McClane lige ordet:

"Ashhole? I'm not the one who just got butt-fucked on national TV. Dwayne. Now, you listen to me, jerk-off: if you're not a part of the solution, you're a part of the problem. Quit being a part of the fucking problem and put the other guy back on!"

Så kan alle de røvhuller, der ikke kan se, hvor vigtig McClane og de andre actiongutter er, rende og hoppe.

Titel: Die Hard
Instruktør: John McTieman
Manuskript: Job Stuart & Steven E. de Souza eller romanen Nothing Lasts Forever af Roderick Thorp
Cast: Bruce Willis (John McClane), Bonnie Bedelia (Holly Geniaro McClane), Reginald VelJohnson (Sgt. Al Powell), Alan Rickman (Hans Gruber), Alexander Godunov (Karl)
Foto: Jan de Bont
Montage: John F. Link, Frank J. Urso
Musik: Michael Kamen
Spilletid: 131 minutter
Aspect ratio: 2.35:1
Spro: Engelsk
Produktionsland, år: USA, 1988

Jacob Krogsøe (http://www.planetpulp.dk/?page_id=894). Medstifter af Planet Pub. Redaktør. Boscendende i Århus, hvorfra han har færdiggjort sit studie på Film- og Medievidenskab på KUA. Har desuden taget tilslagsuddannelsen på Journalisthøjskolen, og startede den 1. oktober 2011 som medejer i etekur på Randers Bibliotek. Er født på Fyn og opvokset i Sønderjylland. Har altid haft en stor passion for film, helt tilbage fra da han så film i sine bedsteforældres biograf i Hesselager.

Mallin's Film Guide [.] (http://www.planetpulp.dk/?page_id=894)

Skriv et svar

Din e-mailadresse vil ikke blive publiceret. Krævede felter er markeret med *

Kommentar

Navn

E-mail

Websted

[TOP ↑](#)